

ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА СФЕРИ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті охарактеризовано особливості застосування юридичної відповідальності за порушення законодавства, яким урегульовано благодійну діяльність в Україні. Зосереджена увага на адміністративній відповідальності за порушення законодавства, яким урегульовано благодійну діяльність, та доведена категорія відповідальності за порушення законодавства, яким урегульовано благодійну діяльність загалом.

Ключові слова: *благодійна діяльність, благодійництво, сфера благодійництва, юридична відповідальність, адміністративна відповідальність, порушення законодавства, правовідносини, суб'єкт, фізична особа, юридична особа.*

В статті охарактеризовані особливості застосування юридичної відповідальності за порушення законодавства, яким урегульовано благодійну діяльність в Україні. Зосереджено увагу на адміністративній відповідальності за порушення законодавства, яким урегульовано благодійну діяльність, та доведена категорія відповідальності за порушення законодавства, яким урегульовано благодійну діяльність загалом.

Ключевые слова: *благотворительная деятельность, благотворительность, сфера благотворительности, юридическая ответственность, административная ответственность, нарушение законодательства, правоотношения, субъект, физическое лицо, юридическое лицо.*

This article describes the features of the application of legal liability for violations of the law which regulated charity in Ukraine. Focuses on the administrative responsibility for violation of the law which regulated charity and proven category responsible for violations of the law which regulated charity in general.

Key words: *charity, charity, charity sector, legal liability, administrative responsibility, violation of law, legal, entity, individual, legal person.*

Постановка завдання. Метою статті є проведення ґрунтовного дослідження особливостей юридичної відповідальності за порушення законодавства, яким урегульовано благодійну діяльність.

Цю проблематику досліджували такі науковці, як В.Б. Авер'янов, С.С. Алексєєв, Д.А. Александров, Р.Г. Апресян, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, І.Л. Бородін, Є.В. Донін, О.М. Донік, Р.А. Калюжний, С.В. Ківалов, Л.В. Коваль, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, В.І. Курило, Д.М. Лук'янець, С.В. Матяж, Р.С. Мельник, С.А. Ошеров, С.В. Тихомиров, Л.А. Сенека, О.О. Стрельнікова, О.Г. Стрельченко, В.К. Шкарупа тощо. Ця тема настільки актуальна, що спонукає до подальшого її дослідження.

Результати дослідження. Першоосною існування будь-чого у світі є самозбереження. Зміст принципу самозбереження матеріальних систем – неорганічних, органічних, соціальних – полягає в тому, що будь-яка система незалежно від своєї природи прагне зберегти себе. Якби матеріальні системи не сповідували принципу самозбереження, вони не стали би навіть реальністю. Відтак цей принцип є споконвічним принципом буття систем [1, с. 41].

Інтенція самозбереження систем виявляється в їх прагненні зберегти 1) свою цілісність; 2) свій енергопотенціал; 3) свій інформаційний потенціал; 4) свій організаційний потенціал; 5) свої взаємозв'язки (внутрішні та зовнішні); 6) вектор свого розвитку (еволюції).

Процес самозбереження матеріальних систем зумовлений не лише «зовнішньою» дією законів природи, але й «зусиллям» самих систем – внутрішньо властивою їм інтенцією самозберігатися [1, с. 45].

Вищезазначене є актуальним щодо теми юридичної відповідальності за порушення законодавства, яким урегульовано благодійну діяльність, оскільки суб'єкти відповідних правовідносин – фізичні або юридичні особи – свідомі ризиками притягнення їх до відповідальності за такі правопорушення.

© СЕРБИН Р.А. – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, проректор (Національна академія внутрішніх справ), полковник поліції

У цьому разі відбувається, так би мовити, «запуск» інстинкту самозбереження, в основі якого – страх за існування, що разом із природою суб'єктів правовідносин зумовлює законослухняність.

Отже, юридична відповідальність є тим правовим засобом, який забезпечує правопорядок у відносинах у всіх сферах життєдіяльності суспільства, а також і у сфері благодійництва.

Відповідно до ст. 68 Основного Закону нашої держави юридична відповідальність настає за недодержання Конституції України та законів України, за посягання на права і свободи, честь і гідність інших людей. Водночас Основним Законом України закріплено, що засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них визначені винятково законами України (ст. 92) [2].

З огляду на зміст зазначених норм, а також наукових джерел, доходимо висновку, що відповідальність застосовується та реалізується на основі принципів:

- законності – полягає у верховенстві закону, неухильному виконанні законів і відповідних їм інших правових актів усіма органами держави, посадовими та іншими особами; затверджує загальність вимог дотримання законів та прийнятих відповідно до них підзаконних актів, єдність законності, рівність громадян перед законом і судом та, як наслідок, невідворотності юридичної відповідальності будь-якої особи за вчинене правопорушення [3, с. 84].

- відповідальності полягає в тому, що будь-який вид і міра відповідальності визначені винятково законами, як того вимагає ст. 92 Конституції України;

- обґрунтованості – передбачає об'єктивну оцінку правопорушення чи злочину і визначення щодо застосування тих чи інших небажаних для винної особи наслідків з урахуванням вироблених законодавством критеріїв;

- справедливості – означає рівність усіх суб'єктів, які вчинили аналогічне правопорушення, та відповідності негативних для винної особи наслідків рівню небезпечності та тяжкості відповідного вчинку з урахуванням обтяжливих та пом'якшувальних обставин;

- невідворотності – полягає в тому, що будь-яке правопорушення чи злочин повинні мати наслідком відповідальність винної особи. Цей принцип є гарантом превенції вчинення правопорушень та злочинів, а також фактором забезпечення авторитетності закону і влади;

- недопустимості повторної чи подвійної відповідальності – цей конституційний принцип набув закріплення в ст. 61 Основного Закону України, якою встановлено заборону притягнення до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення двічі [2].

До числа функцій відповідальності треба віднести репресивно-каральну функцію (негативні наслідки для винної особи); правопоновлювальну функцію (поновлення прав, порушених правопорушенням чи злочином); виховну функцію (формування свідомого ставлення кожної особи до своєї діяльності); регулятивну функцію (є регулятором суспільних відносин у душі законослухняності).

Необхідно визначитися і щодо природи відповідальності в контексті її добровільності чи примусовості. Зокрема, серед науковців побутує позиція стосовно того, що відповідальність може мати позитивний і негативний характер.

Позитивна відповідальність передбачає усвідомлювану та прийнятну особою соціальну необхідність ініціативного виконання покладеного на неї обов'язку і сприймається як моральний обов'язок таких осіб виконати відповідні правові приписи без застосування до них санкцій [4, с. 5].

Негативна відповідальність настає в результаті скоєння правопорушення та є негативним наслідком для правопорушника [5, с. 197].

Принагідно зауважимо, що дефініцію поняття «відповідальність» науковці досліджують досить активно. На цей час існує значна кількість відповідних визначень, серед яких:

- передбачені нормами права та здійснювані у правових відносинах у процесуальному порядку уповноваженими державою суб'єктами засоби державного примусу щодо особи, яка вчинила правопорушення, що зумовлює її обов'язок зазнавати несприятливих наслідків особистого, майнового або організаційного характеру, вид і міра яких передбачені санкціями правових норм [6, с. 375].

Відповідальності властиві 1) причетність до правовідносин; 2) процесуальність; 3) вирішення питання щодо відповідальності уповноваженими суб'єктами; 4) передбачення законодавством; 5) настання несприятливих наслідків; 6) несприятливі наслідки, що мають особистий, майновий або організаційний характер;

- психологічні, майнові чи інші обмеження, яких за рішенням компетентного державного органу зазнає громадянин чи інша особа за скоєне правопорушення;

- правовідносини між державою в особі її певних органів та суб'єктами права, що відповідають перед суспільством і державою за точну і добросовісну реалізацію вимог, приписів, що містяться в нормах права та звернені до них [7, с. 388].

Недоліком цього визначення є звуження кола суб'єктів винятково до державних органів та правопорушників чи злочинців, тоді як притягати до відповідальності (до прикладу, дисциплінарної) можуть не лише органи державної влади, а й керівники підприємств, установ тощо.

Отже, з огляду на вищезазначене вважаємо, що відповідальність – це законодавчо визначені обґрунтовані та невідворотні несприятливі наслідки особистого, майнового чи іншого характеру, які в

процесуальному порядку застосовують уповноважені суб'єкти до особи, що вчинила правопорушення, для її покарання та забезпечення чи відновлення порушених прав, свобод та інтересів фізичної і юридичної особи та держави.

Видами відповідальності є адміністративна, цивільно-правова, кримінальна та дисциплінарна. Кожному з цих видів відповідальності притаманні певні ознаки. Пропонуємо стисло зупинитися на зазначених видах відповідальності.

Адміністративна відповідальність є стрижневою в контексті нашого дослідження. Усупереч значному обсягу напрацювань адміністративної науки, донині відсутній консенсус у розумінні її змісту. Так, адміністративну відповідальність різні науковці пропонують розуміти як:

– відповідальність громадян і посадових осіб перед органами державного управління, а у випадках, визначених законом, – перед судом, за винне порушення загальнообов'язкових адміністративно-правових норм, що полягає у застосуванні до порушників певних адміністративних санкцій [8, с. 80];

– відносини, що виникають між органами виконавчої влади та фізичними або юридичними особами (за відсутності між ними відносин службового підпорядкування) із приводу вчинених останніми передбачених законодавством протиправних діянь і полягають у застосуванні до них адміністративних стягнень у визначеному законом порядку [9, с. 16];

– накладення на правопорушників загальнообов'язкових правил, які діють у державному управлінні, адміністративних стягнень, що мають для цих осіб обтяжливі наслідки матеріального чи морального характеру [10, с. 164].

Якщо ще зовсім нещодавно питання приналежності підприємств, установ та організацій до суб'єктів адміністративної відповідальності було дискусійним, то наразі науковці, такі як Ю.П. Битяк, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, Д.М. Лук'янець, у переважній більшості одностайні у своїй ствердній із цього приводу позиції.

Ураховуючи вищезазначене, вважаємо, що адміністративна відповідальність – це відповідальність фізичних та юридичних осіб, яка настає у результаті вчинення адміністративного правопорушення і полягає у настанні в установленому законодавством порядку для таких осіб несприятливих наслідків із метою їх покарання та забезпечення охорони прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ і організацій, усталеного правопорядку, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання національного законодавства, поваги до прав, честі та гідності інших громадян, до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством.

У правничій літературі цивільно-правову відповідальність визначено як відповідальність фізичних чи юридичних осіб за порушення договірних зобов'язань, за заподіяння позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення особистих майнових прав [11, с. 162]. Такого роду відповідальність настає з моменту невиконання договірних зобов'язань майнового характеру в установлений строк або виконання неналежним чином, заподіяння позадоговірної шкоди (цивільно-правової проступку) здоров'ю чи майну особи [12, с. 437].

Кримінальна відповідальність – це передбачений кримінально-правовою нормою і застосований до особи вирок суду, що вступив у силу, державний примус, вплив за вчинений злочин [12, с. 610].

Іншими словами, цей вид відповідальності закріплено в кримінальному законі, він накладається судом на осіб, винних у вчиненні злочину, котрі мають нести зобов'язання особистого, майнового чи організаційного характеру [13].

Дисциплінарна відповідальність – це юридична відповідальність, яка полягає в обов'язку працівника відповідати перед власником або уповноваженим органом за скоєний ним дисциплінарний проступок і понести дисциплінарні стягнення, передбачені нормами трудового права, у застосуванні заходів дисциплінарного впливу в порядку службової підлеглих за винне порушення правил державної служби [14, с. 172; 15, с. 64].

Майнова відповідальність є обов'язком однієї сторони трудового договору – працівника або власника (уповноваженого ним органу) – відшкодувати іншій стороні шкоду, заподіяну внаслідок винного, протиправного невиконання або неналежного виконання трудових обов'язків у визначеному законом розмірі й порядку [16].

Національне законодавство містить норми, якими встановлено різні види відповідальності, серед іншого – за порушення усталених вимог щодо здійснення благодійної діяльності. Водночас відповідальність у цій сфері є похідною від прав та обов'язків суб'єктів такої діяльності.

Суб'єктами відповідальності за порушення законодавства, яким урегульовано благодійну діяльність, є публічна адміністрація; благодійники (фізичні та юридичні особи, зокрема благодійні організації); бенефіціари; інші фізичні та юридичні особи.

Законодавчим підґрунтям для притягнення винних осіб до відповідальності за правопорушення та злочини у сфері благодійності є норми Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [16], Цивільного Кодексу (далі – ЦК) [17], Господарського Кодексу (далі – ГК) [18], Кримінального кодексу України (далі – КК) [19] та інших законодавчих актів.

Вважаємо за доцільне детально розглянути питання юридичної відповідальності за порушення законодавства, яким урегульовано благодійну діяльність. Стосовно кримінальної відповідальності у сфері благодійництва варто зазначити, що КК не містить жодної норми, яка би регламентувала саме це питання. Відсутність конкретних норм щодо відповідальності за порушення норм і положень законодавства у сфері здійснення благодійної діяльності стосується також ЦК та КУпАП. Проте вищезазначеними кодифікованими нормативно-правовими актами встановлено відповідальність за порушення законодавства, яка тією чи іншою мірою може розглядатися в контексті досліджуваної сфери, зокрема за своїми зобов'язаннями (серед іншого у разі порушення норм законодавства щодо використання коштів за їх цільовим призначенням, розподілу прибутку тощо) усім належним їй майном – стаття 96 ЦК [17]; порушення порядку припинення юридичної особи (штраф від шістдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян) – стаття 166-6 КУпАП [16]; порушення законодавства з фінансових питань, у тому числі шляхом приховування в обліку валютних та інших доходів, непродуктивних витрат і збитків, відсутність бухгалтерського обліку або ведення його з порушенням установленого порядку, внесення неправдивих даних до фінансової звітності, неподання фінансової звітності, несвоєчасне або неякісне проведення інвентаризації грошових коштів і матеріальних цінностей, несвоєчасне подання на розгляд, погодження або затвердження річного фінансового плану підприємства державного сектору економіки та звіту про його виконання, перешкоджання працівникам органу державного фінансового контролю у проведенні ревізій та перевірок, невжиття заходів із відшкодування з винних осіб збитків від недостач, розтрат, крадіжок і безгосподарності (штраф від восьми до дванадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян) – стаття 164-2 КУпАП [16].

Зазначене кореспондує вимозі ст. 17 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [20], якою закріплено обов'язок благодійних організацій складати та подавати фінансову, статистичну та іншу обов'язкову звітність у порядку, визначеному законом;

– керівництво об'єднанням громадян, яке не легалізувалося у законному порядку чи якому відмовлено в легалізації, або яке примусово розпущено за рішенням суду, але продовжує діяти, а також участь у діяльності таких об'єднань (штраф від двадцяти п'яти до ста тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян) – стаття 186-5 КУпАП [16].

Для вдосконалення законодавчої регламентації діяльності благодійних організацій вважаємо за необхідне на зразок статті 205 КК, якою передбачено відповідальність за фіктивне підприємництво (створення або придбання суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних осіб) з метою прикриття незаконної діяльності або здійснення видів діяльності, щодо яких є заборона), передбачити в КК відповідальність за фіктивне створення та діяльність громадських об'єднань, у тому числі благодійних організацій. Зокрема, доповнити цей нормативно-правовий акт статтею такого змісту:

«Стаття **». Фіктивна діяльність громадських об'єднань

1. Фіктивна діяльність громадського об'єднання, тобто створення громадських об'єднань з метою прикриття незаконної діяльності або здійснення видів діяльності, щодо яких є заборона, карається штрафом від п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Ті самі дії, якщо вони вчинені повторно або заподіяли велику матеріальну шкоду державі, банкові, кредитним установам, іншим юридичним особам або громадянам, караються штрафом від трьох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Примітка. Матеріальна шкода, яка заподіяна фізичним особам, вважається великою, якщо вона у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, а матеріальна шкода, яка заподіяна державі або юридичним особам, вважається великою, якщо вона у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян» [Ошибка: источник перекрёстной ссылки не найден].

– перешкоджання законній діяльності громадських організацій (виправні роботи на строк до двох років або позбавлення волі на строк до трьох років із позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років) – стаття 170 КК [19];

– підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи (штраф від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешт на строк від трьох до шести місяців, або обмеження волі на строк до двох років) – стаття 205-1 КК [19];

– ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), що входять у систему оподаткування, запроваджених у визначеному законом порядку (штраф від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років), – стаття 212 КК [19].

Відповідно до статті 27 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [20] суб'єкти благодійної діяльності та посадові особи органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування несуть цивільно-правову, адміністративну, дисциплінарну та кримінальну відповідальність за порушення законодавства про благодійну діяльність у законному порядку.

Цією ж статтею передбачено підстави притягнення до відповідальності благодійних організацій, яка настає шляхом їх припинення за позовом державного реєстратора, спеціально уповнова-

женого органу з питань державної реєстрації або іншої заінтересованої особи. Такими підставами, зокрема, є:

- використання активів (доходів) благодійної організації з порушенням встановлених цим Законом вимог до здійснення благодійної діяльності, що триває не менше 12 місяців;
- неможливість самостійної реорганізації або ліквідації благодійної організації у випадках, визначених законом, або установчими документами цієї організації.

Водночас статтями 7 та 23 зазначеного нормативно-правового акта передбачено відповідальність:

- осіб, які здійснюють публічний збір благодійних пожертв на користь благодійної організації від власного імені, у разі порушення контракту (договору) або порядку використання пожертв, визначеного контрактом (договором);

- особи, яка здійснює публічний збір благодійних пожертв на користь інших бенефіціарів (крім благодійних організацій), перед бенефіціаром і благодійниками в разі порушення контракту (договору) або порядку використання таких пожертв;
- члена органу управління благодійної організації перед благодійною організацією.

Статтею 24 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [20] регламентовано питання відповідальності членів органів управління благодійних організацій. Вважаємо, що ці особи несуть відповідальність насамперед за здійснення повноважень з управління та за здійснення повноважень загалом.

Згідно з цим нормативно-правовим актом члени органу управління благодійної організації несуть солідарну відповідальність за дії чи бездіяльність цього органу, чим завдано збитків благодійній організації внаслідок порушення цього Закону. Також члени органів управління благодійних організацій несуть відповідальність за невиконання або неналежне виконання повноважень; перевищення своїх повноважень та порушення обмежень щодо повноважень; порушення норм етики поведінки; нерациональне розподілення та неналежну організацію діяльності благодійної організації; недотримання дисципліни, правил техніки безпеки та пожежної безпеки; за результати діяльності; за загальний стан на відповідній ділянці; за досягнення статутної мети благодійної діяльності найбільш раціональним шляхом.

Передбачено можливість членів органів управління благодійної організації укладати договори страхування цивільної відповідальності щодо відшкодування шкоди, завданої ними благодійній організації.

Поділяючи думку Х.В. Коновеичук [21, с. 36], вважаємо, що осіб, які здійснюють благодійну діяльність, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» можна було би притягнути до адміністративної відповідальності також за корупційні правопорушення. Однак це буде можливо лише у разі, якщо осіб, що займаються благодійництвом, прирівняти до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування [22].

З огляду на вищенаведене вважаємо за необхідне розширити законодавчо визначений у ст. 27 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [20] перелік видів відповідальності у сфері здійснення благодійної діяльності майновою відповідальністю. Зокрема, пропонуємо частину першу цієї статті після слова «дисциплінарну» доповнити словом «майнову».

Доволі дискусійною в контексті питання відповідальності є ст. 3 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [20] у частині заборони щодо надання благодійної допомоги політичним партіям або від імені політичних партій, а також участі у виборчій агітації. За наявності цієї норми відсутня законодавча заборона надавати відповідну допомогу, наприклад, виборцям від імені кандидатів на зайняття таких посад, а також безпосередньо кандидатам. Цим законодавець створив умови для відповідних зловживань, унеможливити які можливо внесенням змін до ст. 3 зазначеного Закону України, зокрема, виклавши частину третю в такій редакції:

«3. Благодійні організації не мають права надавати благодійну допомогу політичним партіям, кандидатам на пост Президента України, кандидатам у депутати або від імені політичних партій та зазначених кандидатів, а також брати участь у виборчій агітації».

Необхідні відповідні зміни і до спеціального виборчого законодавства.

Розглядаючи ст. 27 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», маємо також констатувати складність вирішення питання притягнення до визначених нею видів відповідальності благодійних організацій.

Це зумовлено неврегульованістю можливості здійснення ними підприємницької діяльності. Зокрема, за ст. 86 ЦК [17] благодійні організації можуть здійснювати підприємницьку діяльність, якщо інше не встановлено законом і якщо ця діяльність відповідає меті, для якої їх було створено, та сприяє її досягненню. Ст. 16 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» також передбачає це право.

Відповідно до частини четвертої ст. 131 ГК [18] благодійна організація має право здійснювати неприбуткову господарську діяльність, спрямовану на виконання її цілей, визначених установчими документами. Проте про прибуткову господарську діяльність не йдеться, хоча й конкретна заборона також відсутня.

З огляду на викладене для забезпечення єдиних підходів до цього питання пропонуємо частину п'яту ст. 131 ГК після слів «неприбуткову господарську діяльність» доповнити словами «та господарську комерційну діяльність».

Також поділяємо думку Х.Б. Коновеичук про необхідність передбачення відповідних податкових пільг щодо такої діяльності в Податковому кодексі України, що надасть можливість більш повно реалізувати положення статей 3, 15, 28, 36 Конституції України [21, с. 164].

Вищезазначені види та міри відповідальності в досліджуваній сфері не є єдиними та вичерпними, адже відповідальність настає за порушення будь-якої вимоги законодавства щодо благодійної діяльності. На підтвердження ймовірності притягнення благодійних організацій до відповідальності за порушення законодавства зі здійснення благодійної діяльності розглянемо такий приклад. Благодійна організація «Фонд розвитку України» повинна виплатити на користь управління комунальної власності Львівської міської ради 34,6 тис. грн. заборгованості з орендної плати та 83,8 тис. грн. неустойки. Про це йдеться в рішенні Господарського суду Львівської області від 9 листопада 2015 року.

Свого часу благодійна організація орендувала комунальне приміщення для офісу площею 18 кв. м на вулиці Генерала Чупринки, 5. Договір оренди мав діяти до кінця квітня 2015 р. Однак згідно з актом обстеження від липня 2012 р. приміщення потребувало ремонту, його не використовували. До того ж, організація не вносила орендну плату від моменту укладення договору. Управління комунального майна через суд розірвало договір оренди. Однак Благодійна організація «Фонд розвитку України» так і не сплатила понад 34,6 тис. грн. за оренду з 1 червня 2012 р. до 27 травня 2013 р. Оскільки Благодійна організація не повернула приміщення вчасно, користуючись ним аж до 17 липня 2014 р., коли її виселили примусово, то повинна сплатити ще 83,8 тис. грн. неустойки [23].

Наостанок зазначимо, що, на нашу думку, відповідальність за порушення законодавства, яким урегульовано благодійну діяльність, – це законодавчо визначені й невідворотні обмеження особистого, майнового чи іншого характеру, які уповноважені суб'єкти у законодавчому порядку встановлюють до суб'єктів правовідносин у сфері благодійництва, що вчинили правопорушення, для покарання останніх і забезпечення або відновлення порушених ними прав, свобод та інтересів.

Водночас притягнення суб'єктів порушення законодавства з питань благодійної діяльності до відповідальності ускладнено безліччю колізій та суперечностей у відповідних нормативно-правових актах, які потребують глибокого вивчення державними та громадськими інституціями за взаємодії та відповідного врегулювання.

Список використаних джерел:

1. Маца К.А. Роль самосохранения в организации неорганических, органических и социальных систем / К.А. Маца // Людина та довкілля. Проблеми неоекології. – 2013. – № 3–4. – С. 41–46.
2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 26 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Горшенев В.М. Контроль как правовая форма деятельности / В.М. Горшенев, И.Б. Шахов. – М. : Юрид. лит., 1987. – 176 с.
4. Горницкий А.А. Проблемы юридической ответственности должностных лиц в государственном управлении : автореф. дис. на соискание ученой степени д-ра юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституционное право, муниципальное право» / А.А. Горницкий. – К., 1992. – 33 с.
5. Актуальні проблеми теорії держави та права : [навч. посіб. / Є.В. Білозьоров, Є.О. Гіда, А.М. Завальний та ін.] ; за заг. ред. Є.О. Гіди. – К. : ФОП О.С. Ліпкан, 2010. – 260 с.
6. Загальна теорія держави і права : [підручник] / [М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.] ; за ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина. – Х. : Право, 2009. – 584 с.
7. Комаров С.А. Общая теория государства и права : учебник / С.А. Комаров. – 7-е изд. – СПб. : Питер, 2008. – 512 с.
8. Якуба О.М. Административная ответственность / О.М. Якуба. – М. : Юрид. лит., 1972. – 152 с.
9. Лук'янець Д.М. Інститут адміністративної відповідальності : проблеми розвитку : монографія / Д.М. Лук'янець. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. – 220 с.
10. Коновеичук Х.Б. Конституційно-правова відповідальність за порушення законодавства у сфері благодійної діяльності в Україні / Х.Б. Коновеичук // Держава і право. – 2012. – № 62. – С. 159–164.
11. Скакун О.Ф. Теория держави і права : [підруч.] / пер. з рос. / Скакун О.Ф. – Х. : Консум, 2001. – 656 с.
12. Большая юридическая энциклопедия. – М. : ДиректМедиа Паблшинг, 2006. – 5818 с.
13. Овсянко Д.М. Государственная служба Российской Федерации / Д.М. Овсянко. – М. : Юристь, 1996. – 207 с.
14. Конституційне право України. Академічний курс : [підручник] : у 2 т. / [за ред. В. Ф. Погорілка]. – К. : Юрид. думка, 2006. – Т. 1. – 2006. – 544 с.
15. Болотіна Н.Б. Трудове право України : підручник [Електронний ресурс] : / Н. Болотіна, Г. Чанишева. – К. : Знання, 2001. – Режим доступу : <http://www.ebk.net.ua/Book/TPravo/11-15/9131.htm>. – Назва з екрану.
16. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.

17. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.
 18. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19–20, № 21–22. – Ст. 144.
 19. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – Ст. 131.
 20. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5073-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 25. – Ст. 252.
 21. Коновеичук Х.Б. Адміністративно-правова відповідальність за порушення законодавства у сфері здійснення благодійної діяльності / Х.Б. Коновеичук // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2013. – Т. 2. – № 5. – С. 34–37.
 22. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49, Ст. 2056.
 23. Благодійна організація Шкіля заборгувала Львову понад 118 тис. грн [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://lviv.nashigroshi.org/2015/11/19/blahodijna-orhanizatsiya-shkilya-zaborhuvala-lvovu-ponad-118-tys-hrn/>. – Назва з екрану.

УДК 355.2(477)

СОКУРЕНКО В.В.

ЗНАЧЕННЯ МЕТОДОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ СПЕЦИФІКИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ СФЕРОЮ ОБОРОНИ В УКРАЇНІ

Зазначено, що поняття «публічне адміністрування сферою оборони в Україні» розкривається через його дослідження та пізнання, які є складниками такого поняття, як методологія. Важливим для методології публічного адміністрування сферою оборони є те, що 1) методологія і метод співвідносяться як ціле і частина цілого, як система і її компонент; 2) методологічне знання існує у двох основних формах – а) у вигляді методологічних концепцій; б) у вигляді окремих методів. Розкрито зміст методології дослідження публічного адміністрування сферою оборони в Україні.

Ключові слова: методологія, публічне адміністрування, сфера оборони, концепція, форма, дослідження, науковий підхід.

Указано, что понятие «публичное администрирование сферой обороны в Украине» раскрывается через его исследование и познание, которые являются составляющими такого понятия, как методология. Поэтому важным для методологии публичного администрирования сферы обороны является то, что 1) методология и метод соотносятся как целое и часть целого, как система и ее компонент; 2) методологическое знание существует в двух основных формах – а) в виде методологических концепций; б) в виде отдельных методов. Раскрыто содержание методологии исследования публичного администрирования сферой обороны в Украине.

Ключевые слова: методология, публичное администрирование, сфера обороны, концепция, форма, исследования, научный подход.

It is indicated that the concept of “public administration defense sphere in Ukraine” is revealed primarily through its research and knowledge, which are components such thing as a methodology. Therefore, an important methodology for public administration sphere of defense is that: 1) the methodology and the method relate as a whole and part of the whole, as a system and its components; 2) methodological knowledge exists in two main forms: a) as a methodological concepts; b) as separate methods. The content of the methodology of the study of public administration defense sphere in Ukraine.

Key words: methodology, public administration, defense, concept, shape, research, scientific approach.